

Nr 319.

Av herr **Westman m. fl.**, om avslag å Kungl. Maj:ts proposition, nr 109, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6, 31 och 90 §§ av lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården.

I proposition nr 109 föreslår Kungl. Maj:t sådan ändring av 6, 31 och 90 §§ av lagen den 14 juni 1918 om fattigvården, att Kungl. Maj:t erhåller utsträckt befogenhet att förordna om bildande av kommunalförbund samt rörande samhällens förening om gemensam fattigvårdsanstalt.

Då riksdagen så sent som sistlidet år haft hithörande frågor under behandling och därvid beslutat framflytta slutpunkten för ordnandet av kommunernas anstaltsväsen från den 1 januari 1929 till den 1 januari 1931 samt, där särskilda omständigheter föreligga, den 1 januari 1934, synes oss de av Kungl. Maj:t föreslagna förändringarna icke nu vara av behovet påkallade. Kommunerna skulle säkerligen uppfatta de nya bestämmelserna som ett onödigt intrång i deras självbestämningsrätt, vartill kommer att de redan nu icke ogrundade starka klagomålen över alltför ofta återkommande ändringar i lagar och förordningar skulle komma att framstå såsom ännu mera berättigade. Det ekonomiska läget kräver för övrigt en viss försiktighet av kommunerna inför nya utgifter, varför det icke torde vara rådligt att i något avseende inskränka den frist i fråga om byggnadsskyldigheten, som fjolårets riksdagsbeslut avsåg att bereda dem.

Såsom framgår av propositionen ha flera av de yttranden, som inforrats över förslaget, gått i bestämt avstyrkande riktning. Kammarrätten betvivlar, »att tvångsåtgärder av nu ifrågavarande art vore den rätta vägen för att nå det angivna målet. I varje fall syntes denna väg icke böra beträdas annat än med största försiktighet och i yttersta nödfall. En på ömsesidig överenskommelse grundad sammanslutning kunde med all säkerhet förväntas giva ett betydligt bättre utbyte än en tvångsvis genomförd, inom vilken slitningar de sammanslutna kommunerna emellan icke torde utebliva. Därtill komme, att en förening av mindre kommuner till större enheter givetvis icke kunde ske under hänsynstagande enbart till fattigvårds- och barnavårdsförhållandena inom kommunerna i fråga. Enligt kammarrättens uppfattning kunde tiden för vidtagande av tvångsåtgärder i syfte att åstadkomma sammanslutningar i fattigvårds- eller barnavårdsavseende i varje fall icke ännu anses inne, så mycket mindre som den tid, inom vilken i 31 § fattigvårdslagen angivna anstalter skola vara ordnade, blivit utsträckt så sent som genom lagen av den 23 april 1926.»

Fattigvårds- och barnavårdsförbundets styrelse har framhållit, »att det vore svårt att redan nu bedöma, i vad mån ändringar i gällande lagstiftning kunde vara nödiga, samt att man därför under ytterligare någon tid borde avvakta,

huru den medgivna tidsfristen komme att utnyttjas, innan man företog ett så avsevärt ingrepp i den kommunala självstyrelsen, som förslaget innebure.»

Kammarkollegium har funnit den genom lagen den 23 april 1926 medgivna tidsfristen så mycket mindre kunna åberopas till stöd för en tvångslagstiftning mot kommunerna, som densamma just avsåge att trygga kommunernas möjlighet att på frivillighetens väg lösa anstaltsfrågan. »Hade statsmakterna föreställt sig, att frågan måste lösas tvångsvis, hade tydligen någon förlängning av fristen icke ifrågakommit. Det till grund för lagen liggande riksdagsbeslutet utgjorde alltså icke ett skäl *för*, utan ett avgörande skäl *mot* en tvångslagstiftning i den nu föreslagna riktningen. Det kunde ju icke vara rimligt att, innan ens den nya tidsfristen börjat löpa, tillgripa tvångsåtgärder mot kommunerna. — — — Ej heller från synpunkten av kommunalförvaltningen i dess helhet kunde den föreslagna lagändringen förordas. — — — Därmed skulle öppnas utsikt för statliga ingripanden i kommunernas inre förvaltning i en utsträckning, som helt visst icke överensstämde med självstyrelsegrundsatsen i vårt lands kommunalförfattningar. Utan starkt tvingande skäl borde givetvis lagstiftningen icke ingripa i denna inre förvaltning. Men något sådant skäl vore icke för det närvarande anfört.»

Dessa yttranden borde, synes det oss, vara ägnade att inge starka betänkligheter mot förslaget. Men även andra skäl tala emot detsamma. Sålunda skulle, om det antages, fråga om bildande av kommunalförbund komma att avgöras av Kungl. Maj:t i statsrådet, under det att fråga om befrielse för någon av de kommuner, som skulle tillhöra ifrågavarande kommunalförbund, från skyldighet att uppföra fattigvårdsanstalt avgjordes av regeringsrätten. En så underlig situation kunde härigenom inträda som att en kommun, vilken av Kungl. Maj:t i statsrådet ålagts att ingå i kommunalförbund för uppförande av fattigvårdsanstalt, av regeringsrätten befriades från skyldigheten att deltaga i byggandet av ifrågavarande anstalt. Dylika uppenbara oegentligheter borde tydligen först undanröjas, innan några ändringar vidtagas.

Med hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 109.

Stockholm den 8 mars 1927.

K. A. Westman.

Arthur Heiding.

Hjalmar Svensson
i Grönvik.

E. G. Eriksson
i Västbro.

K. A. Ryberg.

Edvard Olsson
i Högby.